

Борисюк О.В. Нові продукти фінансового ринку в умовах цифрової економіки / Розвиток фінансових відносин суб'єктів господарювання в умовах динамічного зовнішнього середовища: тези Інтернет-конференції (15 листопада 2018 р.). - Житомир, 2018. - с.82-84.

УДК 658.14

Борисюк О. В.

К.е.н, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

НОВІ ПРОДУКТИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Цифрова економіка створює нові продукти, формує нові потреби, а швидкість і обсяг отримання інформації збільшуються з кожним днем. Всі ці процеси відкривають значні можливості для створення і розвитку бізнесу, заснованого на нових технологічних рішеннях або бізнес-моделях, які не застосовувалися раніше. На сучасному етапі розвитку світової економіки все більше уваги приділяється цифровим технологіям та електронному бізнесу. Сюди спрямовуються інвестиційні потоки та тут накопичуються людські та фінансові ресурси світу. Статистика показує, що найбільшого поширення сучасні технології отримали в країнах з найвищим співвідношенням ВВП до числа працюючого населення. Проте цифрова економіка залишається сферою з нерозкритим потенціалом для України [3].

На сучасному етапі цифровізація фінансового ринку створила умови для [2]:

- комп'ютеризації внутрішньої структури фінансового ринку та створення сучасного фінансового телекомунікаційного середовища;
- орієнтування фінансової діяльності на впровадження передових цифрових технологій;
- формування базових стандартів, що регламентують форму представлення, способи обробки та пересилання даних інформації (протоколи обміну, інтерфейси) з врахуванням міжнародних стандартів аналогічного призначення;
- створення основних компонентів інформатизації інфраструктури фінансового ринку;
- досягнення чіткої взаємодії із національною інформаційною системою;

- виходу в глобальну комп'ютерну мережу для користування нагромадженими базами даних про учасників фінансового ринку;
- здійснення масштабного застосування інтегрованих систем обробки інформації;
- відслідковування зростаючих можливостей використання цифрових технологій.

У зв'язку із такими змінами і входженням в цифрову епоху за останні роки в лексику дослідників і практиків фінансового ринку увійшли такі поняття, як "фінансовий інжиніринг" (financial engineering), "фінансові інновації" (financial innovation), "Фінтех" (FinTech), що стало свідченням бурхливого розвитку нових фінансових інструментів і технологій біржової торгівлі, а також істотної технологізації процесу надання класичних банківських та інших фінансових послуг. Це визнається двома паралельними, але також і конкуруючими тенденціями: а) модернізацією діяльності і форматів надання послуг існуючими фінансовими посередниками; б) розвитком альтернативних фінансів. При цьому обидві тенденції були пов'язані з використанням соціально-мережних форматів взаємодії учасників фінансового ринку [4, с.45].

Разом із тим, їм на допомогу прийшли технології розподіленої системи обліку записів (distributed ledger technology, DLT), в т. ч. Блокчейн (blockchain), відкриті коди і платформи для збору, і обробки великих даних, розробка численних фінансових мобільних додатків (mobile application, mobile banking), які часто створюються групами ентузіастів в обхід традиційним банківським інститутам. Експерти Всесвітнього економічного форуму виділяють шість основних секторів фінансової діяльності, де відбулися найбільш істотні з технологічної точки зору зміни: система платежів і розрахунків (payments); залучення депозитів і кредитування (deposit and lending); страхування (insurance); управління інвестиціями (investment management); залучення капіталу (capital rising) і організація та забезпечення ринкових угод (market provisioning) [5].

У зазначених секторах ними були визначені 11 кластерів фінансових інновацій, які є підризними по відношенню до традиційних моделей фінансового ринку. Найбільший інтерес представляють ті кластери, де сучасні технології не

тільки ґрунтуються на мережевий природі ринкових зв'язків, а сприяють відновленню і розширенню соціально-мережних форматів фінансової діяльності. Це, в свою чергу, впливає на парадигму державної участі в економічному житті й вимагає заміни традиційних форм державного регулювання економічних інститутів і відносин, збудованих за ієрархічним принципом, більш гнучкими формами, що відображають соціально-мережевий характер сучасного світу та певного дерегулювання економіки і фінансів (deregulation). Зазначені тенденції формують умови для якісних і поступальних змін фінансового ринку, окреслюють образ його можливого майбутнього [1].

Основними сегментами області фінансових технологій на даний момент є: платежі та перекази, краудфандінг, управління активами, фінансовий маркетплейс, блокчейн. При цьому можна спостерігати посилення тенденцій зі створення повністю цифрових банків, які в своїй діяльності орієнтуються переважно на тих, хто вважає за краще використання онлайн банківських послуг [6].

Одним із нових елементів фінансової інфраструктури цифрової економіки стала поява так званих "віртуальних банків" спочатку в Європі і США, які потім вони почали розповсюджуватися і в інших країнах світу. Більшість науковців визначають термін "віртуальний банк" як віртуальну організацію, яка генерує економічну вартість. По суті, це фінансовий посередник між клієнтом та "традиційними" банками і фінансовими компаніями, який в рамках глобального цифрового середовища через Інтернет мережу на основі інтерфейсу пропонує фінансові послуги в режимі реального часу. Головною відмінністю цих структур від традиційних мультнаціональних компаній є їх здатність швидко реагувати на зміни ринку і вимоги клієнтів.

Загалом глобальний цифровий простір динамічно розвивається під впливом активної інвестиційної діяльності провідних країн світу та агресивної політики найбільших ІТ-компаній світу, що безпосередньо відображається на розвитку вітчизняного фінансового ринку. При цьому можливість ефективної роботи фінансового ринку найближчим часом буде залежати в першу чергу від держави,

яка зможе забезпечити всі необхідні умови для функціонування фінансової інфраструктури усіх його сегментів.

Література:

1. Бажал Ю. "Інформаційна економіка" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/123456789/2430/1/Bazhal-Informatsiyna_ekonomika.pdf.
2. Бондаренко О.С. Тенденції функціонування фінансового ринку в економіці України.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2018/3.pdf.
3. Джусов О.А. Альпаков С.С.Цифрова економіка : структурні зрушення на міжнародному ринку капіталу .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.researchgate.net/publication/322644079>.
4. Карлін М.І. Управління державними фінансами: [навч. посібн.] / М. І. Карлін, О. В. Борисюк. - Луцьк : ПП Іванюк, 2013. - 273 с.
5. Як цифрова економіка змінить Україну .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/01/16/633057>.
6. Available at: JAAP JAN NIENHUIS: Product Development in two-sided markets <http://www.innopay.com/content/product-development-two-sided-markets>.